

СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

ИНСТИТУТ ПО ПЛАНИНСКО ЖИВОТНОВЪДСТВО И ЗЕМЕДЕЛИЕ - ТРОЯН

Троян 5600, ул. "Васил Левски" 281, тел: 0670/62802, тел: 0878804584, rimsa@mail.bg; www.rimsa.eu

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Цветослав Николов Миховски
научна специалност: „Фуражно производство, ливадарство“
от Института по планинско животновъдство и земеделие в гр. Троян

Основание: обявен от АФ при ТрУ в Стара Загора конкурс за доцент по научна специалност „Фуражно производство, ливадарство“; професионално направление **6.1. Растениевъдство;** научна област **Аграрни науки и ветеринарна медицина.**

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в ДВ бр.17/23.02.2018 г за нуждите на катедра Растениевъдство в Аграрния факултет на ТрУ.

Участвам в състава на научното жури по обявения конкурс съгласно Заповед №2331/01.10.2018 г. на Ректора на ТрУ и съгласно негово писмо № 5675/25.10.2018 г.

2. Информация за кандидатите в конкурса

За участие в обявения конкурс документи е подала само гл. ас. д-р Мария Асенова Герджикова. Тя е родена на 18.06.1969 г. в гр. Казанлък. Омъжена е с 3 деца. Завършила е Медицински колеж Ст. Загора, а след това ВСИ-Пловдив, с диплома за инженер агроном по растителна защита. От 1996 до 2015 г. е асистент в ТрУ, когато защитава ОНС „Доктор“ и става гл. асистент към катедра Растениевъдство на същия университет до настоящия момент.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

На хартиен и електронен носител гл. ас. д-р М. Герджикова е представила всичките изискуеми документи, според *Приложение 8.1* от Правилника за развитие на академичния състав в Тракийския университет.

В конкурса кандидатката участва с/със:

- 69 часа лекционна заетост
- 3 броя публикувани учебни материали
- 19 успешно защитили под нейно ръководство дипломанти
- 17 изследователски проекта, от които на 6 е била р-л
- 18 участия в научни форуми
- 40 научни публикации и
- 34 цитирания

4. Оценка на преподавателската дейност

4.1 Общата преподавателска дейност на кандидатката включва годишна учебна заетост от 69 лекционна часа, при изискуеми 30 ч. Тя води лекции и упражнения по специалностите Растениевъдство (включително и екологичните му аспекти), Фуражно производство, Гъбарство и Билкарство на студенти от редовната и задочна форми на обучение в ТрУ.

4.2. В съавторство кандидатката е написала 3 броя издадени учебни материали: едно ръководство за упражнения на студенти-бакалаври по специалността „Растениевъдство“ и две нови учебни програми – трета част на същата специалност, касаеща етерично-маслените, вкусовите и лекарствените растения (приета с протокол №17/06.05.2016 г. на катедрен съвет) и по Билкарство (приета с протокол №22/08.05.2013 г. на катедрен съвет).

4.3 В своята преподавателска практика гл.ас. д-р Герджикова е била ръководител на 19 успешно защитени дипломни работи (при минимум 8 изискуеми), касаещи фуражните култури (1, 5, 8, 10, 11, 12, 13, 18 и 19), както и някои редки и защитени видове и билки (6, 7, 9, 14, 15, 16 и 17).

Всичко това ме кара да направя заключението, че гл.ас. д-р М. Герджикова е изграден, опитен и високо ценен преподавател в АФ на ТрУ.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/ публикации

Общият брой научни публикации, с които авторката участва в конкурса, е 40. Всички те са издадени в пълен обем в 15 научни списания, сборници от доклади, електронни издания и др. в периода 2004 - 2018 г.

Статиите, които не подлежат на рецензиране са 21 броя поради това, че:

- №№ 1, 2 и 3 са представени при получаване на ОНС“Доктор”

- №№ 4, 6, 25, 30, 31, 32 и 33 – за заемане на длъжността „Гл. асистент“.

- Статии, които не попадат пряко в научното направление на обявения конкурс - №№ 10, 15, 20, 27, 29, 34, 35, 36, 37, 38 и 39.

На рецензиране подлежат останалите 19 бр. За тях кандидатката не е представила разделителни протоколи, поради което приемам, че всички участващи автори в тях имат равностойни приноси.

5.1. Основните направления на изследванията, представени в тези научни публикации са както следва:

A/. Фуражни култури – 13 бр. От тях касаещи: Пшеница са статии с номера 5, 7, 9 и 26; Тритикале – 13; Сорго – 19; Ечемик -24 и 26; Зимуващ и пролетен грах -8, 11, 12, 17, 21 и 40. В тези статии са представени резултатите от множество продължителни изследвания за сеитбооборота и предшествениците; взаимоотношения между културите в сеитбообращенията; сортозпитването; изпитване влиянието на минерално торене и растежни регулатори; задълбочени анализи на химичния състав, хранителната стойност, добива на енергия и др.

B/. Технически култури – статия №20 е свързана с агротехниката на отглеждане на памука, който не попада в научното направление на обявения конкурс.

B/. Етерично-маслени, лечебни, медоносни, багрилни, отровни и др. растения. Въпреки, че те биха могли да бъдат разглеждани като част от ливадно-пасищните асоциации, аз не ги приемам за рецензиране понеже не отговарят на тематиката на обявения конкурс и/или тези видове не се проучват като възможен източник на фураж. От тях за рецензиране признавам статии с №№ 14, 16, 18, 22, 23 и 28. В тях се прави оценка на биоразнообразието в естествените тревни асоциации; дефинират се видовете с възможности за използването им като фураж или добавка към него; изследват се полифеноли, flavonoиди и др., БАВ, които имат положително влияние върху храносмилателните процеси при животните, спомагат за по-доброто усвояване на фуражите, допринасят за производството на по-качествена и здравословна животинска продукция. Този подход на кандидатката оценявам изключително високо.

Г/. Почвени изследвания - в статия № 25 научният колектив е изследвал възможностите за прилагане на бърз тест за определяне съдържанието на K в почвата чрез NIRS анализ, а в статия №32 – връзката на засолеността на почвата и наличието на 3 вида, които нямат фуражна стойност, но представляват интерес от генетична и селекционна гледна точка за трансфер на гени в културните растения, за подобряване на стреса и повишаване на термична и солева устойчивост, детерминирани от глобалните климатични промени.

Поради тази причина и поради това, че д-р Герджикова е кандидатствала с тях за заемане на длъжността „Гл.асистент“ те остават без последствие.

Самостоятелно написани са статии с №№ 3, 4 и 5. Статия №3 е представена за придобиване на ОНС „Доктор“, а №4 за гл.асистент.

Кандидатката е посочила 11 статии (№№ 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14), в които тя е водещ автор. Със статия № 6 тя е участвала в конкурса за Гл.асистент, а статия № 10 не отговаря на научната специалност. Поради тази причина признавам останалите 9 статии, при изискуем минимум от 8.

При минимум 10 бр. статии, публикувани в международни издания, кандидатката представя 12, с което преизпълнява показателя със 120%.

В списания с импакт фактор са публикувани статии с №№ 15 и 16, като 15 статия не се рецензира. Освен това за нея авторката посочва IF=0,734. Той е такъв, но за 2015 г., а реалният (за 2016 г.) е 0,516 (справка <http://www.bioxbio.com/if/html/ACTA-BOT-CROAT.html>). За статия № 16 тя посочва импакт фактор IF=0,238 на база на самото списание, тъй като за 2018 г. той още не оповестен другаде.

За статия №18 е посочен импакт ранг 0,147, а според <https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=20400195018&tip=sid> той е 0,157. Разминаване има и в импакт ранга на статия №17, който дефакто е 0,23, а не 0,238, както се вижда от сайта (<https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=7000153216&tip=sid&clean=0>)

5.2. Научни и/или научно-приложни резултати.

5.2.1. Участие в изследователски проекти

От представената справка става ясно, че кандидатката е работила по 16 проекта и един договор, като ръководител е била на 6 от тях (№№ 4, 6, 7, 9, 13 и 17). Липсват обаче възлагателни заповеди и справка за това дали някои от тези проекти са завършили с изобретения, рационализации и др.; научни и научно-приложни разработки, някаква учебна програма или курс. Приемам справката за вярна, тъй като тематиката на представените статии отговаря на тематиката на проектите. Този показател кандидатката преизпълнява повече от 2,5 пъти. В тематиката на 11 от проектите преобладават фуражни видове, а в останалите се изследва биоразнообразието в ливадно-пасищните асоцииации.

5.2.2. Участия в научни форуми

Като лектор или с постерно участие гл.ас. д-р Герджикова е взела участие в 18 научни форума, 4 от които национални, а останалите 14 международни или с международно участие. Трябва да се отбележи, че последния показател кандидатката превишава 7 пъти, а необходими минимум е две участия. Основните направления, които тя представя на тези форуми отново са

„основните“ фуражни култури; редки и/или защитени видове и лечебни растения (билки).

5.2.3. Цитирания

Гл.ас. д-р Герджикова участва в конкурса с 34 цитирани публикации с нейно участие. Пет от тях не приемам за рецензиране, тъй като не отговарят на научната специалност, по която тя кандидатства (№№ 3, 31, 32, 33 и 34). Останалите 29, превишават изискуемите 25 за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ТрУ – Ст.Загора.

В две от цитираните публикации в списания с ИФ, както и в повечето други, кандидатката е първи автор, което дава още по-голяма тежест на нейната научно-публикационна дейност.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Със своята научна и експериментална дейност гл. ас. д-р Герджикова е допринесла със свой принос в следните 4 направления:

- Технологични решения за усъвършенстване системите (технологиите) за отглеждане и подобряване на продуктивните и качествени характеристики при фуражни култури.
- Проучване на химичния състав, фуражната стойност, съдържанието на БАВ при нови и нетрадиционни култури за фуражни цели.
- Оценка на биоразнообразието в естествените тревни асоциации и дефиниране на видове с ценни качества като фуражни източници.
- Изпитване на нови методи за оценка на почвени пробы и отглеждане на други култури в сейтбооборотни схеми.

6.1. Приноси с научен характер

- Установено е влиянието на някои бобови (трудове № 7, № 9) и на някои житни предшественици (трудове № 8, № 11, № 12) върху структурните елементи на добива, продуктивността, химичния състав, добива на сиров протеин, енергийната хранителна стойност и др. при основните зърнено-житни и зърнено-бобови фуражни култури.
- Изяснено е как някои растежни регулатори влияят върху структурните елементи на добива, продуктивността, листната площ и чистата продуктивност на фотосинтезата при пролетен и зимуваш грах, (трудове № 17, № 21, № 40)
- Определена е силата на влияние на факторите предшественик, ниво на азотно торене и климатичните условия върху височината на стъблото, структурните елементи на добива и продуктивността на обикновената пшеница. На тази база са разработените регресионни уравнения, които дават възможност приблизително да се предвиди добивът от зърно (труд № 5)

- Локализирани са популациите на 335 вида лечебни растения в област Стара Загора. 29 от тях са с добри фуражни качества; 59 вида са отровни; 15 с добри багрилни възможности; 38 съдържат дъбилни вещества; 73 вида са етерично-маслени; медоносни са 101, а хранителните лечебни растения са 49 вида. Направена е оценка за състоянието на техните популации и са посочени мерки за опазването им. (трудове № 22, № 23).

6.2. Приноси с научно-приложен характер

- Със задоволителна за практически цели точност може да се изчисли общата продуктивност (трудове № № 5, 17, 21, 40) и добивът на протеин (трудове №№ 8, 11 и 12), чрез разработените регресионни уравнения, базирани на климатичните условия през вегетационния период.
- Изпитана е относителната фуражна стойност на стевията (*Stevia rebaudiana Bertoni*) и е установено, че растителните остатъци от нея могат да бъдат използвани като висококачествен обемист фураж за преживните животни (труд № 14) и източник на полифеноли и въглехидрати (труд №18).
- Направено е предложение, продуктът, останал след извлечането на етеричното масло от *Rosa alba L.*, да бъде използван за фуражни цели, като източник на flavonoиди при изхранване на преживни животни (труд № 28).
- Определени са препоръчителни макроторови норми за осигуряване на оптимално хранене на растенията и ефектът им върху добивите от тритикале за зърно (труд № 13) и ечемик (труд № 24).
- Изследвани са биологичните и продуктивните възможности на нови хибриди сорго за зърно за условията на Централна Южна България, като е изследван и химичният състав на зърното (труд № 19).
- Установени са най-разпространените и доминиращи плевели в три района от Старозагорска област при пшеница и ечемик (труд № 26).

7. Критични бележки и препоръки

Към кандидатката имам следните критични бележки, с които ако се съобрази ще подобри своята бъдеща изследователска дейност.

1. Основното направление в досегашната й научно-изследователска и преподавателска дейност е Фуражното производство. Почти липсват типично ливадарски изследвания, които също са част от научната специалност, по която кандидатства. Препоръчвам й за в бъдеще да обърне по-серозно внимание и да задълбочи работата си в тази област, още повече, че специалистите по ливадарство в България се броят на пръстите на едната ръка.

2. В представените за участие в конкурса материали имената на кандидатката на английски са написани по различен начин - веднъж Gerdzhikova, Gerdzikova, Gerdgikova и т.н. Това затруднява търсенето в електронните бази с данни.

3. Препоръчвам ѝ да активизира своята публикационна дейност в чужди рефериирани научни списания, както и
4. Да набледне на повече самостоятелни публикационни изяви.

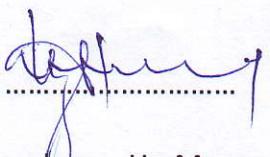
8. Заключение

Документите и материалите, представени от гл.ас. д-р Мария Асенова Герджикова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Тракийския университет в гр. Стара Загора.

След направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната активност на кандидатката считам, че нейната дейност като преподавател и учен е несъмнена. Поради това намирам за основателно да дам **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за цялостната дейност на гл. ас. д-р Герджикова. Предлагам на почитаемото жури също така да гласува положително, а Факултетния съвет на Аграрния факултет при ТрУ да избере гл. ас. д-р Мария Асенова Герджикова на академичната длъжност „Доцент“ по научната специалност „Фуражно производство, ливадарство“.

08.11.2018 г.

Гр. Троян

Подпись:

(проф. д-р Цв.Миховски)